

M.A. Semester - 3 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2018

VEDANTASASTRA: UPANISAD (ELECTIVE - 3/INTER DES)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ને અનુવાદ સાથે સમજાવો: (૧૪)
- (૧) શ્રોત્રસ્ય શ્રોત્રં મનસો મનો યદ્ વાચો હ વાચં સ ઉ પ્રાણસ્ય પ્રાણઃ।
ચક્ષુશ્ચશ્ચક્ષુરતિમુચ્ય ધીરાઃ પ્રેત્યાસ્માલ્લોકાદ્ અમૃતા ભવન્તિ॥
 - (૨) હિ ચેદવેદીદથ સત્યમસ્તિ ન ચેદિહાવેદીન્મહતી વિનષ્ટિઃ।
ભુતેષુ ભુતેષુ વિચિન્ત્ય ધીરાઃ પ્રેત્યાસ્માલ્લોકાદમૃતા ભવન્તિ॥
 - (૩) બ્રહ્મ હ દેવેભ્યો વિજિગ્યે। તસ્ય હ બ્રહ્મણો વિજયે દેવા અમહીયના।
ત એક્ષંતાસ્માકમેવાયં વિજયોઽસ્માકમેવાયં મહિમોતિ।
 - (૪) પ્રતિબોધતવિદિતં મતમમૃતત્વં હિ વિન્દતે।
આત્મના વિન્દતે વીર્યં વિદ્યયા વિન્દતેઽમૃતમ્॥
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો. (૧૪)
- (૧) એવં ન જાયતે ચિતમેવં ધર્મા અજાઃ સ્મૃતાઃ।
એવમેવ વિજાનન્તો ન પતન્તિ વિપર્યયે॥
 - (૨) સુષુપ્તસ્થાનઃ પ્રાજ્ઞો મકારસ્તૃતીયા માત્રા મિતેરપીતેર્વા
મિનોતિ હ વા હિં સર્વમપીતિશ્ચ ભવતિ ય એવં વેદ।
 - (૩) પ્રભવઃ સર્વભાવનાં સતામિતિ વિનિશ્ચયઃ।
સર્વે જનયતિ પ્રાણશ્ચેતોઽશૂનપુરુષઃ પૃથક્॥
 - (૪) આશ્રમારિત્રવિદ્યાઃ હીનમધ્યમોત્કૃષ્ટદ્રષ્ટયઃ।
ઉપાસનોપદિષ્ટેયં તદર્થમનુકમ્પયા॥
- પ્રશ્ન-૩ ૐ કેનેષિતં પતતિ પ્રેષિતં મનઃ- સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ કેનોપનિષદ્ અન્તર્ગત યક્ષોપાખ્યાન - વિસ્તૃત નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-૪ માંડૂક્યોપનિષદ ના આધારે ૐકારનું સ્વરૂપ સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ વૈતથ્ય પ્રકરણ દ્વારા આત્મસ્વરૂપની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો: (૧૪)
- (૧) કેનોપનિષદ શાંતિમંત્ર
 - (૨) કેનોપનિષદ અન્તર્ગત ત્રિવિધ દેવતાઓ
 - (૩) માંડૂક્ય ઉપનિષદ શીર્ષકની યથાર્થતા
 - (૪) અદ્વૈત પ્રકરણ સારાંશ
